

مشخصات کلی برنامه و سر فصل تک پودمانی

مدیریت بحران در بلایا و فوریت‌ها

تعریف دوره:

دوره های آموزشی با هدف ارتقاء سطح آگاهی، دانش علمی و مهارتی در برنامه‌ریزی مقامات و دستگاه‌های اجرایی دولتی و عمومی، امدادگران و نجاتگران در زمینه تجزیه و تحلیل سوانح به منظور هرچه بهتر ارائه نمودن خدمات امدادی در زمان وقوع بلایا است.

اهداف کلی دوره:

۱. تسهیل بازگشت فوری به وضعیت عادی و ارائه خدمات بهداشتی به مردم پس از بروز بلایای طبیعی و سوانح غیر مترقبه
۲. توجه یکسان به تمام جنبه‌های مدیریت بخش بهداشت شامل پیشگیری، کاهش آثار بلایا، آمادگی، مقابله، توانبخشی و بازسازی خدمات بهداشتی در مراحل مختلف قبل، هنگام و پس از بروز بلایا
۳. تهیه یک چارچوب عملیاتی برای مقابله هماهنگ با بلایای طبیعی و سوانح غیر مترقبه و آثار آنها در بخش بهداشت به منظور دستیابی به اهداف فوق با جلب مشارکت مردم
۴. توجه به مخاطرات طبیعی و سایر وضعیت‌های اضطراری در زمان برنامه‌ریزی و اجراء و برنامه‌های توسعه در بخش بهداشت
۵. تأمین امکانات لازم جهت مقابله با بلایا و فوریت‌ها
۶. تأمین امکانات و تداوم بهره‌گیری از نیروهای متخصص رسمی و داوطلبان آموزش دیده در جهت دستیابی به اهداف فوق
۷. تهیه برنامه اختصاصی امور بهداشت و درمان مدیریت سانحه شامل مراحل چهار گانه آمادگی، پیشگیری، مقابله و بازسازی برای سواتح شایع بر اساس اصول مدیریت ریسک.

اهمیت دوره و ضرورت:

کشور ما ایران کشوری سانحه‌خیز است که خود سانحه فی‌نفسه به عنوان یکی از حوادث بایستی مورد بررسی و دقت نظر قرار گیرد و از سوئی اثرات اجتماعی، اقتصادی و سیاسی و ناشی از حوادث به عنوان سوانح ثانویه نیز

مشخصات کلی برنامه و سر فصل تک پودمانی

مدیریت بحران در بلایا و فوریت‌ها

بسیار حائز اهمیت می باشد. از سوی دیگر سانحه خیزی کشور، ضرورت آشنایی امدادگران و مردم را با روش‌های مختلف پیشگیری و آمادگی مقابله با سوانح آشکار می نماید. کلیه فعالیت‌های این مدیریت منجر به کاهش و یا به حداقل رساندن مرگ و میر، بیماری و ناتوانی‌های جسمی و روانی ناشی از بلایای طبیعی و پیشگیری، مراقبت، توانبخشی عوارض ناشی از سوانح غیر مترقبه قبل، حین و بعد از بروز سانحه می گردد.

مشخصات کلی برنامه و سر فصل تک پودمانی مدیریت بحران در بلایا و فوریت‌ها

جدول ساختار دروس و نحوه اجرای تک پودمان مدیریت بحران در بلایا و فوریت‌ها

توضیحات (دروس پیش نیاز)	ساعت			نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری		
	۱۶	-	۱۶	شناخت انواع سوانح	۱
شناخت انواع سوانح	۳۶	۲۰	۱۶	مدیریت بحران	۲
مدیریت سوانح	۲۶	۱۰	۱۶	سامانه فرماندهی حادثه (ICS در سوانح)	۳
سامندهی حادثه (ICS در سوانح)	۳۹	۲۳	۱۶	اصول سازماندهی و هدایت تیم در بحران‌ها	۴
اصول سازماندهی و هدایت تیم در بحران‌ها	۴۴	۲۸	۱۶	مستندسازی و گزارش نویسی در بحران‌ها	۵
	۱۶۱	۸۱	۸۰	جمع کل	

مشخصات کلی برنامه و سر فصل تک پودمانی

مدیریت بحران در بلایا و فوریت‌ها

نام درس : شناخت انواع سوانح			عملی	نظری	ساعت
هدف از درس:			-	۱۶	
- آشنایی با انواع سوانح شایع در کشور					
- شناخت راه‌های مقابله و پیشگیری از اثرات این سوانح					
زمان آموزش (ساعت)		رئوس مطالب و ریز محتوا			ردیف
عملی	نظری	ریز محتوا	رئوس مطالب		
-	۱	کلیات و تعاریف	شناخت انواع سوانح	۱	
-	۲	موقعیت سیاره زمین و ساختار آن			
-	۲	اتمسفر (کره زمین)			
-	۱	توده‌ها و جبهه‌های هوا			
-	۲	کلیات طبیعت آسیا و زمین			
-	۱	آشنایی با تعریف و مفاهیم حادثه، سانحه و فاجعه و ضرورت شناخت آن‌ها			
-	۱	سوانح و بلایا از دیدگاه اسلام			
-	۲	انواع سوانح (سوانح طبیعی و ناگهانی، سوانح طبیعی دراز مدت)			
-	۱	اثرات متقابل مخاطرات بر یکدیگر و عواقب ناشی از سوانح			
-	۱	ماهیت سوانح			
-	۱	کلیاتی از سوانح غیر طبیعی			
-	۱	بلایا و سوانح شایع کشور، راههای مقابله و کاهش خطر آن‌ها			
-	۱۶	جمع کل			
منبع درسی :					
۱- کارتر دلبیونیک. مدیریت سوانح . انتشارات ارتش بیست میلیونی					
۲- سوانح پیشگیری و امداد. سازمان تحقیقات مسکن					
۳- اطهری. برخورد با بلایای طبیعی					
۴- Introduction to Hazards. سازمان ملل متحد					

مشخصات کلی برنامه و سر فصل تک پودمانی

مدیریت بحران در بلایا و فوریت‌ها

نام درس : مدیریت بحران			پیش نیاز: شناخت انواع سوانح	
عملی	نظری	ساعت		
۲۰	۱۶			
هدف از درس:				
- آشنایی با انواع روش‌های ارزیابی سوانح شایع		- آشنایی با جامعه‌شناسی و اصول روانشناسی سوانح در کشور		
- آشنایی با اصول هشدار و فراخوان		- آشنایی با سامانه‌های پاسخگویی به سوانح		
زمان آموزش (ساعت)		رئوس مطالب و ریز محتوا		ردیف
عملی	نظری	ریز محتوا		
-	۱	کلیات و تعاریف در مدیریت بحران		مدیریت بحران
-	۲	جامعه‌شناسی سوانح		
-	۲	روانشناسی سوانح		
-	۱	آشنایی با سازمان‌های پاسخگو در بحران		
۴	۲	مدیریت ریسک (پیشگیری-آمادگی در سوانح)		
۴	۲	مدیریت سوانح (مرحله پاسخ، جستجو و نجات، امنیت و...)		
۴	۲	اصول هشدار و فراخوان		
۴	۲	ارزیابی در سوانح		
۴	۲	ارتباط با رسانه‌ها (اطلاع‌رسانی)		
۲۰	۱۶	جمع کل		
منبع درسی :				
۱- فلاحی علیرضا. ارزیابی سانحه. انتشارات موسسه آموزش عالی علمی کاربردی هلال ایران. زمستان سال ۱۳۸۸				
۲- موسی خانی مرتضی. مدیریت سوانح. دانشگاه تهران				
۳- سعادت اسفندیار. مدیریت سوانح. دانشکده علوم اداری و مدیریت اداری و مدیریت بازرگانی				
۴- مجرد ابراهیمی، مدیریت سوانح. انتشارات دبیر خانه مدیریت سوانح شهر تهران				

مشخصات کلی برنامه و سر فصل تک پودمانی

مدیریت بحران در بلایا و فوریت‌ها

نام درس : سامانه فرماندهی حادثه (ICS در سوانح)			عملی	نظری	ساعت
پیش نیاز: مدیریت بحران					
هدف از درس:					
- آشنایی با سیستم فرماندهی حادثه و نقش و جایگاه آن در سوانح					
- آشنایی با کاربرد سیستم فرماندهی در سانحه					
- آشنایی با بخش‌های مختلف سیستم فرماندهی و وظایف هر بخش					
زمان آموزش (ساعت)	رئوس مطالب و ریز محتوا				نمره
عملی	نظری	ریز محتوا	رئوس مطالب		
-	۲	کلیات و تعاریف در سامانه فرماندهی سانحه	سامانه فرماندهی حادثه (ICS در سوانح)	۳	
-	۲	سوانح و بلایا و ضرورت ICS			
-	۲	عوامل موفقیت و عدم موفقیت در پاسخگویی به سوانح			
-	۲	ویژگی های ICS			
-	۲	ضرورت و اهمیت ICS			
-	۲	اصول اساسی در ICS			
-	۲	آشنایی با ارکان ICS			
۱۰	۲	کار عملی: طراحی چارچوب سیستم فرماندهی در یک سانحه و تحلیل آن			
۱۰	۱۶	جمع کل			
منبع درسی :					
۱- ابراهیمی رعنا ، بابامحمودی عبدالرضا ، شجاعی امیراحمد. انتشارات موسسه آموزش عالی علمی کاربردی هلال ایران. زمستان سال ۱۳۸۸					
۲- کارتر دبلونیک، مدیریت سوانح. انتشارات ارتش بیست میلیونی					
۳- Introduction to Hazards . سازمان ملل متحد					
۴- محمدی یگانه شاهین ، یاور بیژن ، عبدخدائندی منوچهر. پایه ریزی جستجو و نجات. قم نگین امین					
۵- موسی خانی مرتضی. مدیریت سوانح. دانشگاه تهران					
۶- سعادت اسفندیار. مدیریت سوانح. دانشکده علوم اداری و مدیریت اداری و مدیریت بازرگان					
۷- ابراهیمی مجرد . مدیریت سوانح. انتشارات دبیرخانه مدیریت سوانح شهر تهران					

مشخصات کلی برنامه و سر فصل تک پودمانی

مدیریت بحران در بلایا و فوریت‌ها

نام درس : اصول سازماندهی و هدایت تیم در سوانح		نظری	عملی	
پیش نیاز : سامانه فرماندهی حادثه (ICS در سوانح)				
هدف از درس:				
- آشنایی با اصول و مبانی سازماندهی و کار تیمی		- آشنایی با شناخت شیوه‌های سازماندهی منابع		
- آشنایی با شناخت شیوه‌های مختلف برنامه ریزی و سازماندهی عملیاتی		- آشنایی مراحل انجام عملیات امدادی موفق		
ردیف	رئوس مطالب و ریز محتوا		زمان آموزش (ساعت)	
	رئوس مطالب	ریز محتوا	نظری	
			عملی	
	پیامدهای روانی و اجتماعی سوانح	کلیات و تعاریف سازماندهی، کار تیمی	۰/۵	-
		تیم، مبانی کار تیمی، ساختار و مسئولیت‌ها	۱	-
		مراحل شکل‌گیری تیم	۱	۲
		تصمیم‌گیری در تیم	۱	۲
		مراحل آمادگی، بازسازی و بازتوانی تیمی	۱	۲
		رهبری در تیم	۱	۲
		برنامه ریزی تیم	۱	۲
		اصول سازماندهی و برنامه ریزی	۱	-
		انواع سازماندهی و ضرورت آن	۱	-
		برنامه ریزی عملیاتی	۱	۳
		سازماندهی منابع	۱	۳
		اصول تقسیم کار و تخصص، اصل برقراری روابط و هماهنگی کار تیمی	۰/۵	-
		مراحل انجام عملیات امدادی	۰/۵	-
		سامانه‌های جایگزین برای فرماندهی سانحه	۰/۵	-
		رهبری گروه‌های داوطلب	۱	-
		ارتباطات درونی و برونی تیم	۲	-
		آشنایی با آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوط به جمعیت و شرح وظایف افرادی که مستقیماً در هنگام وقوع سوانح و قبل و بعد از آن در کاهش آسیب‌ها موثرند	۱	۳
		جمع کل	۱۶	۲۳

مشخصات کلی برنامه و سر فصل تک پودمانی مدیریت بحران در بلایا و فوریت‌ها

منبع درسی :

- ۱- شادی طلب ژاله. جامعه شناسی سوانح. انتشارات موسسه آموزش عالی علمی کاربردی هلال ایران
- ۲- آیت الهی علیرضا. اصول برنامه ریزی مرکز مدیریت دولتی
- ۳- فقیهی وزیری حسین. سازماندهی ۵ الگوی کارساز
- ۴- جهرمی جمشید. برنامه ریزی و مدیریت

مشخصات کلی برنامه و سر فصل تک پودمانی

مدیریت بحران در بلایا و فوریت‌ها

نام درس : مستندسازی و گزارش نویسی در بحران‌ها		نظری	عملی
پیش نیاز: اصول سازماندهی و هدایت تیم در سوانح		۱۶	۲۸
هدف از درس:			
- آشنایی با روش‌های نگارش صحیح		- ویژگی نگارش خوب و روش‌های تعیین مخاطبان و ذینفعان	
- شیوه‌های برنامه‌ریزی و تعیین مهارت در مستندسازی		- روش‌های تعیین اهداف، نوع و قالب مستندسازی	
- انواع روش‌های مستندسازی و اشتباهات رایج		- کاربرد علائم سجاوندی در گزارشات	
- روش‌های اصلاح متن و اصول ویرایش		- روش‌های بازبینی نهایی متون و مستندات	
ساعت	رئوس مطالب و ریز محتوا	زمان آموزش (ساعت)	
		نظری	عملی
۵	رئوس مطالب		
	ریز محتوا		
	کلیات و تعاریف، ضرورت و اهمیت مستندسازی و گزارش نویسی	۱	-
	ویژگی‌های نگارش خوب	۱	-
	شیوه‌های تعیین مخاطبان و ذینفعان در مستندات	۱	-
	بررسی مستندات و مکتوبات بحران‌ها و سوانح گذشته	۱	۲
	انواع نامه‌های اداری	۱	-
	برنامه‌ریزی در مستندسازی	۱	-
	مهارت‌ها در مستندسازی	۱	۳
	تعیین اهداف و چهارچوب‌ها در مستندسازی	۱	۲
	تعیین نوع و قالب مستندسازی	۱	-
	تعیین نحوه توزیع و ارزیابی مستندسازی	۱	-
	انواع روش‌های مستندسازی و اشتباهات رایج در گزارش نویسی	۱	۴
	شیوه‌های تهیه گزارش و تلخیص آن‌ها	۱	-
	ویژگی‌های اصلی هر یک از بخش‌های گزارش	۱	۳
	تعیین ساختار یکسان برای گزارش	۱	۱
اصول ویرایش در مستندسازی	۱	۳	
بازبینی نهایی و تهیه متن قبل از انتشار	۰	-	
کار عملی: تهیه یک گزارش عملیاتی و تحلیل آن	۱	۱۰	
جمع کل	۱۶	۲۸	

مشخصات کلی برنامه و سر فصل تک پودمانی

مدیریت بحران در بلایا و فوریت‌ها

منبع درسی :

- ۱- شریفی سده مهرباب و همکاران. امداد سوانح. انتشارات موسسه آموزش عالی علمی کاربردی هلال ایران. تابستان سال ۱۳۹۰
- ۲- مکاتبات اداری و گزارش نویسی. مرکز آموزش مدیریت دولتی